

D3.4 Πιλοτικές Δράσεις Ελλάδα

Ο Σύνδεσμος Μελών Γυναικείων Σωματείων Ηρακλείου και Ν. Ηρακλείου σχεδίασε και υλοποίησε δύο πιλοτικές δραστηριότητες για την αντιμετώπιση των αναγκών που προέκυψαν κατά τη φάση της εκτίμησης των αναγκών.

Ειδικότερα, η πρώτη δραστηριότητα εμπνεύστηκε από το πρόγραμμα STOP στην Αυστρία, και περιελάμβανε άτυπες συναντήσεις με γυναίκες σε διάφορες γειτονιές και περιοχές του νομού Ηρακλείου, με σκοπό την ενίσχυση των υφιστάμενων και τη δημιουργία νέων δικτύων γυναικών σε μια συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή, την εκπαίδευση, την ενδυνάμωση και τη δημιουργία ευαισθητοποιημένων μελών μιας κοινότητας για τη μείωση της βίας κατά των γυναικών. Η δράση αυτή υλοποιήθηκε σε συνεργασία με τις τοπικές αρχές και τις ομοειδείς οργανώσεις του νομού Ηρακλείου, ενώ παράλληλα ενεργοποιήθηκαν τα μέλη του Συνδέσμου. Για το λόγο αυτό δόθηκαν δέκα εκτυπωμένες αφίσες στους αντίστοιχους συνεργαζόμενους φορείς για να αναρτηθούν στις γειτονιές τους και στα κοινά σημεία συνάντησης. Οι αφίσες συνδέονταν επίσης με τον ιστότοπο της οργάνωσης προκειμένου να παρέχονται περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το φαινόμενο της βίας, τις διαθέσιμες υπηρεσίες και τον τρόπο προσέγγισης των γυναικών που ενδέχεται να βιώνουν βία. Συνολικά, πραγματοποιήθηκαν 7 συναντήσεις σε διάφορες περιοχές, στις οποίες συμμετείχαν περίπου 85 γυναίκες. Στη συνάντηση συμμετείχαν ένας διαμεσολαβητής, τρεις ψυχολόγοι και ειδικοί ψυχικής υγείας από τον Σύνδεσμο και τρία μέλη της οργάνωσης, συμπεριλαμβανομένης της προέδρου, μιας δικηγόρου - που προσέφερε την νομική πλευρά αναφορικά με τα δικαιώματα των γυναικών.

Συγκεκριμένα, η 1^η συνάντηση (5 Δεκεμβρίου) υλοποιήθηκε σε συνεργασία με το 3^ο δημοτικό διαμέρισμα και την Ένωση Αλατσατιανών του νομού Ηρακλείου στην περιοχή των Νέων Αλατσάτων. Η συνάντηση φιλοξενήθηκε στο χώρο της Ένωσης Αλατσατιανών και συμμετείχαν περίπου 11 γυναίκες. Παρόντες ήταν επίσης τρεις ειδικοί επιστήμονες ψυχικής υγείας από τον Σύνδεσμο. Σε αυτή την πρώτη συνάντηση η συζήτηση επικεντρώθηκε γύρω από κοινές εμπειρίες σε σχέση με τη βία και τον σεξισμό. Επιπλέον, η ομάδα διερεύνησε τα συναισθήματά της σχετικά με το φαινόμενο και μοιράστηκε τις αλληλεπιδράσεις της με διάφορους φορείς. Η αστυνομία κατηγορήθηκε συχνά για κακό χειρισμό των υποθέσεων, εκτός από μια γενικότερη αίσθηση ότι το ευρύ κοινό συχνά αδιαφορεί όταν γίνεται μάρτυρας ενός περιστατικού. Οι γυναίκες μοιράστηκαν ότι συχνά όταν ήθελαν να βοηθήσουν μια γυναίκα που κινδύνευε, ένιωθαν αβοήθητες και δεν ήξεραν τι βήματα έπρεπε να κάνουν. Αυτό άνοιξε μια συζήτηση σχετικά με το ποια είναι τα δικαιώματα των γυναικών και τις διαδικασίες όταν θέλετε να καταγγείλετε

ως θύμα ή μάρτυρας ένα περιστατικό. το τελευταίο βασικό μέρος της συνάντησης επικεντρώθηκε στο πώς να προσεγγίσετε μια γυναίκα του κύκλου σας που γνωρίζετε ή υποψιάζεστε ότι βιώνει βία.

Η δεύτερη συνάντηση (22 Δεκεμβρίου) πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με την εθελοντική ομάδα "Task Force 17" και πραγματοποιήθηκε στα γραφεία του Συνδέσμου. Η ομάδα αυτή αποτελούνταν από περίπου 9 γυναίκες, μεταξύ των οποίων η πρόεδρος και η αντιπρόεδρος του 1^{ου} δημοτικού διαμερίσματος Ηρακλείου. Η πλειοψηφία αυτής της ομάδας δεν γνωρίζονταν μεταξύ τους και είχαν την εξοικείωση και την ασφάλεια να μοιραστούν προσωπικές εμπειρίες σχετικά με τη βία κατά των γυναικών και την αντίδραση των αρχών. Τονίστηκε και πάλι, όπως και στην προηγούμενη συνάντηση, ο ανεπαρκής ρόλος της αστυνομίας όταν ένα θύμα καταγγέλλει ένα έγκλημα, την πιο τραυματική στιγμή για το άτομο αυτό. Η συζήτηση επικεντρώθηκε στον τρόπο αναγνώρισης και στο ότι μια γυναίκα μπορεί να βιώνει βία, στον τρόπο προσέγγισής της, στην υποστήριξή της και στην καθοδήγησή της στις κατάλληλες υπηρεσίες για να λάβει βοήθεια. Υπήρξε μια γενική δυσπιστία προς το σύστημα όσον αφορά τις δικαστικές διαδικασίες και την αστυνομία, αλλά μια κυρίως θετική νοοτροπία γύρω από τα κέντρα υποστήριξης. Τέθηκε το ερώτημα για το πώς να βοηθηθούν οι γυναίκες που δεν θέλουν να βοηθηθούν και η συζήτηση επικεντρώθηκε γύρω από την ανάγκη σεβασμού των επιθυμιών του ατόμου στις περισσότερες περιπτώσεις, ώστε να μην αναπαράγεται η συμπεριφορά του θύτη, υποδεικνύοντας τι πρέπει να γίνει. Στο τέλος συζητήθηκαν περαιτέρω δράσεις για τον τρόπο ευαισθητοποίησης του ευρύτερου κοινού.

Η συνάντηση 3 (25 Ιανουαρίου) πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με το πολιτιστικό κέντρο της Φορτέτσας και την 3^η δημοτική περιφέρεια Ηρακλείου. Η ομάδα αυτή αποτελούνταν από περίπου 15 γυναίκες κυρίως μεγαλύτερης ηλικίας με ισχυρή θρησκευτική πίστη. Η συζήτηση επικεντρώθηκε στα στερεότυπα που πυροδοτούν τη βία κατά των γυναικών και με διαφορετικές ιστορίες όπου οι συμμετέχουσες ήταν μάρτυρες ή γνώριζαν διαφορετικά περιστατικά βίας. Η συζήτηση συχνά μεταφέρθηκε στη βία κατά των παιδιών και στην ανάγκη ως κοινότητα να προστατεύσουμε τα παιδιά και ως σύστημα να διασφαλίσουμε τις διαδικασίες παιδικής προστασίας. Ως κομβικό σημείο της συνάντησης ήταν το πώς να προσεγγίσουμε μια γυναίκα που μπορεί να βιώνει βία, αλλά και γενικότερα πώς να δημιουργήσουμε ένα περιβάλλον που να καταδικάζει ξεκάθαρα τη βία κατά των γυναικών σε όλες τις μορφές όχι μόνο σωματική, αναγνωρίζοντας τα στερεότυπα που ασυνείδητα μπορεί να αναπαράγουμε.

Η συνάντηση 4^η (1 Φεβρουαρίου) πραγματοποιήθηκε στο χωριό Προφήτης Ηλίας, σε συνεργασία με το κέντρο πολιτισμού Προφήτη Ηλία, με τη συμμετοχή περίπου 8 γυναικών. Η συνάντηση αυτή επικεντρώθηκε κυρίως στη συζήτηση του φαινομένου, ειδικά σε μια αγροτική περιοχή της Κρήτης, η οποία είναι παραδοσιακά πιο απομονωμένη και συντηρητική σε ορισμένες πτυχές. Οι γυναίκες που συμμετείχαν συζητήσαν για το πώς η βία είναι φυσιολογική μερικές φορές από την κουλτούρα τους και συχνά οι γυναίκες που βιώνουν βία δεν επιθυμούν να λάβουν υποστήριξη και προτιμούν να κρατήσουν το θέμα αυτό ιδιωτικό. Ακολουθώντας τα προηγούμενα μοτίβα των συζητήσεων, η εκπρόσωπος του Συνδέσμου έδωσε έμφαση στο πώς μπορεί να υποστηριχθεί μια γυναίκα χωρίς να

απομακρυνθεί και στις υπηρεσίες που είναι διαθέσιμες για αυτές τις περιπτώσεις. Επιπλέον, η συζήτηση έκλεισε με την ανάγκη επανάληψης αυτών των συναντήσεων και επέκτασης του ακροατηρίου σε γυναίκες που διαφορετικά δεν θα είχαν πρόσβαση σε αυτές τις πληροφορίες.

Η 5η συνάντηση (6 Μαρτίου) πραγματοποιήθηκε στο χωριό Πύργος με τη συμμετοχή 12 γυναικών. Η συνάντηση ζητήθηκε και οργανώθηκε από μια πρώην ωφελούμενη του Συνδέσμου. Από την αρχή της συνάντησης, οι γυναίκες εξέφρασαν την ανάγκη να μοιραστούν την απογοήτευσή τους για το φαινόμενο και πώς αισθάνονται ότι το κοινό δεν είναι ευαισθητοποιημένο στις αγροτικές περιοχές. Ως ιδιοκτήτριες επιχειρήσεων ή εργαζόμενες κάποιες από αυτές, μοιράστηκαν ιστορίες από τις πελάτισσές τους και τις γυναίκες του κοινωνικού τους περίγυρου και πώς συχνά αισθάνονται ανήμπορες να τις υποστηρίξουν. Η προστασία των παιδιών ήταν επίσης ένα θέμα που τέθηκε και μοιράστηκαν εξομολογήσεις για το πώς χρειάστηκε να παρέμβουν στο παρελθόν όταν αισθάνθηκαν ότι ένα παιδί βρισκόταν σε κίνδυνο. Οι συμμετέχουσες ρώτησαν για τις διαθέσιμες υπηρεσίες και διαδικασίες και ακολούθησε συζήτηση σχετικά με το πώς να προσεγγίζουν τις γυναίκες που ίσως βιώνουν βία και ποια είναι τα δικαιώματά τους όταν έρχονται σε επαφή με συγκεκριμένες υπηρεσίες. Στη συνάντηση αυτή, επίσης, οι γυναίκες ζήτησαν την επανάληψη της συνάντησης, την οποία έχοντας κατά νου θέλουν να προσκαλέσουν περισσότερες γυναίκες από τον κοινωνικό τους κύκλο. Οι γυναίκες έδειξαν επίσης ενδιαφέρον για τα μαντηλάκια έκτακτης ανάγκης και για το πώς μπορούν να διαδοθούν σε επιχειρήσεις και χώρους που συχνάζουν γυναίκες, ώστε περισσότερες γυναίκες που βρίσκονται σε κίνδυνο να έχουν πρόσβαση σε υποστήριξη έκτακτης ανάγκης.

Η συνάντηση 6 (9 Μαρτίου) διοργανώθηκε σε συνεργασία με το σωματείο γυμναστών Ηρακλείου και φιλοξενήθηκε στον κοινωνικό χώρο Comeet στο Ηράκλειο. Η ομάδα αυτή αποτελούνταν από περίπου 6 συμμετέχοντες και ήταν η μικρότερη ηλικιακή ομάδα που πραγματοποιήθηκε. Η εστίαση αυτής της ομάδας ήταν κυρίως να μοιραστούμε τα στερεότυπα των φύλων που έχουν ομαλοποιηθεί στην καθημερινότητά μας και τον παγιωμένο σεξισμό που μπορεί να κουβαλούν ακόμα και οι γυναίκες και πώς αυτή η νοοτροπία θέτει τις βάσεις για την ανισότητα και την κακοποίηση των φύλων στην κοινωνία μας. Οι συμμετέχοντες μοιράστηκαν τις εμπειρίες και τις απόψεις τους σχετικά με το πώς το φύλο τους έχει επηρεάσει αρνητικά τις αλληλεπιδράσεις τους με τους άλλους και πώς είναι σημαντικό ότι βρισκόμαστε σε έναν χώρο που έχουμε κατονομάσει πολλές από τις πρακτικές (π.χ. gaslighting) στις οποίες έχουν τη βάση τους η χειραγώγηση, η απομόνωση και η βία. Ανεξάρτητοι επαγγελματίες ψυχικής υγείας ήταν μεταξύ των συμμετεχόντων και μοιράστηκαν ότι υπάρχουν πελάτες που τους εξομολογούνται ότι βιώνουν κάποιου είδους βία μεταξύ συντρόφων, αλλά συχνά αισθάνονται ότι πρέπει να συνεργαστούν με έναν πιο εξειδικευμένο επαγγελματία ή οργανισμό ή να παραπέμψουν αυτή την περίπτωση, προκειμένου οι πελάτες τους να ενημερωθούν σωστά για όλα τα δικαιώματα και τις επιλογές τους. Οι συμμετέχοντες αναρωτήθηκαν για τα δικαιώματά τους και τις διαθέσιμες υπηρεσίες στην περιοχή μας για να ζητήσουν υποστήριξη είτε ως άτομα που βιώνουν βία είτε ως άτομα που επιθυμούν να βοηθήσουν κάποιον άλλο.

Η 7η (11 Μαρτίου) και τελική συνάντηση στο πλαίσιο των πιλοτικών δραστηριοτήτων διοργανώθηκε σε συνεργασία με την ΚΟΕ "Women Do Business", η

οποία διαθέτει ευρύ δίκτυο επαφών τόσο σε περιφερειακό όσο και σε εθνικό επίπεδο και φιλοξενήθηκε στους χώρους της κοινωνικής επιχείρησης "Hugs" στο Ηράκλειο. Συμμετείχαν περίπου 17 γυναίκες. Η συνάντηση αυτή ήταν ιδιαίτερα συγκινητική και δύο από τις συμμετέχουσες αποφάσισαν να μοιραστούν την προσωπική τους διαδρομή σε βίαια οικογενειακά περιβάλλοντα και το πώς το βίωναν τότε και πώς αυτό έχει επηρεάσει τη ζωή τους αυτή τη στιγμή, καθώς και την εμπειρία τους από τις αρχές και τις υπηρεσίες υποστήριξης. Για τρίτη φορά κατά τη διάρκεια αυτών των πιλοτικών δραστηριοτήτων τέθηκε το ζήτημα της δυνητικά συντηρητικής κουλτούρας της αγροτικής Κρήτης και πώς ακόμη και σήμερα αλλά κυρίως στο παρελθόν η βία έχει εξομαλυνθεί σε συγκεκριμένους κύκλους. Το μεταξύ της ανταλλαγής των ιστοριών δόθηκε η ευκαιρία να ασχοληθούμε με το πώς πρέπει να προσεγγίζουμε τις γυναίκες του περιβάλλοντός μας που μπορεί να βιώνουν βία με σχόλια από τις επιζήσασες και ποια είναι τα δικαιώματά μας όταν ερχόμαστε σε επαφή με μια υπηρεσία για να καταγγείλουμε ή να ζητήσουμε υποστήριξη. Οι επιζήσασες τόνισαν τη σημασία της ύπαρξης ενός δικτύου υποστήριξης κατά τη διάρκεια της περιόδου κακοποίησης και ανάρρωσης και πόσο εύκολο είναι να απομονωθούμε από ντροπή ή για να αποφύγουμε περαιτέρω βία. Η συνάντηση αυτή ξεπέρασε και πάλι τον διαθέσιμο χρόνο και η ομάδα ζήτησε να συνεχιστεί σε μελλοντική χρονική στιγμή.

Συνολικά, η πρώτη πιλοτική δραστηριότητα που διεξήχθη από τον Σύνδεσμο Μελών Γυναικείων Σωματείων Ηρακλείου και Ν. Ηρακλείου είχε σημαντικό αντίκτυπο στην ευαισθητοποίηση, την προώθηση των συνδέσεων και την ενδυνάμωση των γυναικών σε διάφορες κοινότητες του νομού Ηρακλείου. Κάθε συνάντηση, η οποία πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με τοπικά πολιτιστικά κέντρα, ομάδες εθελοντών και άλλες οργανώσεις, παρείχε έναν ασφαλή χώρο στις γυναίκες για να συζητήσουν τις εμπειρίες τους με τη βία και τα στερεότυπα των φύλων και να ενημερωθούν για τις διαθέσιμες υπηρεσίες υποστήριξης. Από αγροτικά χωριά έως αστικά περιβάλλοντα, οι συναντήσεις ανέδειξαν τις μοναδικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες σε συντηρητικές περιοχές, όπου η βία συχνά κανονικοποιείται και διατηρείται ιδιωτική. Μέσω της συμμετοχής ψυχολόγων, νομικών εμπειρογνομόνων και τοπικών ηγετών, οι συζητήσεις αυτές τόνισαν τη σημασία των δικτύων υποστήριξης και της κατανόησης του τρόπου προσέγγισης και υποστήριξης των γυναικών που βιώνουν βία. Τα επανειλημμένα αιτήματα για πρόσθετες συναντήσεις και το ενδιαφέρον για τα εργαλεία υποστήριξης έκτακτης ανάγκης αντανακλούν την έντονη επιθυμία της κοινότητας να συνεχιστούν αυτές οι συζητήσεις και να επεκταθεί η εμβέλειά τους. Οι πιλοτικές δραστηριότητες έθεσαν ένα κρίσιμο θεμέλιο για τις συνεχιζόμενες προσπάθειες για τη δημιουργία ενός ασφαλέστερου και πιο ενημερωμένου περιβάλλοντος για τις γυναίκες στο Ηράκλειο, αποδεικνύοντας τη δύναμη της συλλογικής δράσης και της υποστήριξης της κοινότητας στην αντιμετώπιση και την πρόληψη της βίας κατά των γυναικών. Ο Σύνδεσμος έχει δεσμευτεί να συνεχίσει την υλοποίηση αυτών των συναντήσεων είτε με νέες είτε με τις υπάρχουσες ομάδες/κοινότητες.

Η δεύτερη πιλοτική δραστηριότητα περιελάμβανε τη δημιουργία και διανομή διακριτικών μαντηλιών με αριθμούς επικοινωνίας έκτακτης ανάγκης του Συνδέσμου, με στόχο τις γυναίκες που διατρέχουν υψηλό κίνδυνο βίας. Συγκεκριμένα, σχεδιάστηκαν, εκτυπώθηκαν και διανεμήθηκαν 10.000 μαντηλάκια στις υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης των νοσοκομείων. Αυτά τα μαντηλάκια χρησιμεύουν ως μια κρυφή πηγή για να παρέχουν οι γιατροί σε γυναίκες που

ενδέχεται να είναι θύματα βίας, ιδίως σε εκείνες που προσέρχονται στα επείγοντα περιστατικά με τραυματισμούς που ενδεχομένως να έχουν προκληθεί από κακοποίηση. Οι γυναίκες σε αυτή την κατάσταση θεωρούνται υψηλού κινδύνου για κλιμάκωση της βίας, συμπεριλαμβανομένης της πιθανότητας γυναικοκτονίας, ωστόσο συχνά αρνούνται την άμεση βοήθεια. Τα μαντηλάκια έκτακτης ανάγκης προορίζονται να αποτελέσουν έναν διακριτικό τρόπο ώστε οι γυναίκες αυτές να έχουν ανά πάσα στιγμή πρόσβαση σε αριθμούς τηλεφωνικής γραμμής βοήθειας χωρίς να δημιουργούν υποψίες στους θύτες τους, σε αντίθεση με τα πιο εμφανή φυλλάδια. Το ιατρικό προσωπικό ενημερώθηκε για το πώς να προσφέρει αυτά τα μαντηλάκια διακριτικά και με ευαισθησία, εξασφαλίζοντας ότι η γυναίκα είναι μόνη της και η ανταλλαγή είναι διακριτική. Η ανταπόκριση του ιατρικού προσωπικού ήταν πολύ θετική, υπογραμμίζοντας την ανάγκη για πρόσθετη κατάρτιση σχετικά με τη φροντίδα με γνώμονα το τραύμα για την εξέταση και τη θεραπεία γυναικών και παιδιών που ενδέχεται να έχουν βιώσει βία. Κατά τη διάρκεια της πιλοτικής φάσης, προτάθηκε η ιδέα της επέκτασης της διανομής αυτών των μαντηλιών και σε άλλους τομείς, όπως τα ινστιτούτα αισθητικής. Η UWAH αναζητά επί του παρόντος περαιτέρω χρηματοδότηση για την παραγωγή και τη διάδοση πρόσθετων μαντηλιών σε ένα ευρύτερο φάσμα ενδιαφερομένων που αλληλεπιδρούν με γυναίκες που κινδυνεύουν από βία. Η δραστηριότητα αυτή θεωρείται καινοτόμος και αποτελεσματική προσέγγιση για την υποστήριξη των γυναικών που διατρέχουν υψηλό κίνδυνο βίας, συμβάλλοντας τελικά στην ασφάλεια και την ευημερία τους.

Συμπερασματικά, οι δύο πιλοτικές δραστηριότητες που ξεκίνησε ο Σύνδεσμος είχαν σημαντικό αντίκτυπο στην ευαισθητοποίηση και την παροχή υποστήριξης στις γυναίκες που αντιμετωπίζουν βία. Η πρώτη δραστηριότητα, που περιλάμβανε επτά συναντήσεις σε διάφορες κοινότητες, δημιούργησε αποτελεσματικά ένα χώρο για περίπου 85 γυναίκες να μοιραστούν τις εμπειρίες τους, να μάθουν για τα δικαιώματά τους και να έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες υποστήριξης. Οι συναντήσεις αυτές καλλιέργησαν το αίσθημα αλληλεγγύης, ενδυνάμωσαν τις συμμετέχουσες και ανέδειξαν τη σημασία της συμμετοχής της κοινότητας στην αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών. Το έντονο ενδιαφέρον για τη συνέχιση αυτών των συζητήσεων πέραν της πιλοτικής φάσης υποδηλώνει τη βαθιά ριζωμένη ανάγκη για τέτοιες πρωτοβουλίες και τις δυνατότητες για διαρκή εμπλοκή της κοινότητας. Η δεύτερη δραστηριότητα, που αφορούσε τη διανομή των μαντηλιών έκτακτης ανάγκης με τα στοιχεία επικοινωνίας της γραμμής βοήθειας, παρείχε ένα καινοτόμο και πρακτικό εργαλείο για τις γυναίκες που διατρέχουν υψηλό κίνδυνο βίας. Η θετική ανταπόκριση από τους επαγγελματίες υγείας και η εξέταση της επέκτασης της διανομής σε άλλους τομείς, όπως τα ινστιτούτα αισθητικής, καταδεικνύουν την αποτελεσματικότητα και την προσαρμοστικότητα αυτής της πρωτοβουλίας. Ο αντίκτυπος αυτών των πιλοτικών δραστηριοτήτων ήταν εμφανής για την οργάνωση όσον αφορά την αύξηση της ευαισθητοποίησης, την ενδυνάμωση και την υποστήριξη μεταξύ των γυναικών στο Ηράκλειο. Η έντονη ανταπόκριση της κοινότητας και το ενδιαφέρον για την επέκταση αυτών των πρωτοβουλιών αναδεικνύει τη σημασία τους και τη δυνατότητα μακροπρόθεσμης επιτυχίας τους. Καθώς ο Σύνδεσμος έχει δεσμευτεί για τη συνέχιση και των δύο πιλοτικών δραστηριοτήτων, οι πρωτοβουλίες θεωρούνται επιτυχείς, υποσχόμενες μια διαρκή και αποτελεσματική κίνηση προς τη μείωση και τελικά την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών στην περιοχή.